

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ.

(Навчання позаочне, листуванням.)

Чому він навчає.

Як він навчає.

**Чому кожний українець
має пройти науку в ньому.**

**Укр. Роб. Університет обслуговує українців :
в Америці, Європі, на Зах. Укр. землях,
на В. Україні і ин.**

ПРАГА. 1927.

Видання Українського Робітничого Університету.
Адреса: Praha III, Šeříkova ul. 4/III Czechoslovakia (Europa).

**Професорський та інструкторський персонал Українського
Робітничого Університету.**

- Л. Білецький (проф. Укр. Педаг. Інст.).
С. Безручкова (інж. економіст.).
С. Бородаєвський (проф. Укр. Унів., Укр. Господ. Академ.).
М. Білоус (інж. агроном).
С. Васьківський (інж. лісів).
А. Гончаренко (Др. медицини).
О. Грановський Др., (проф. Унів. Wisconsin).
Н. Григорійв (Директор відд. народозн. Укр. Інст. Гром.).
В. Доманицький (Укр. Госп. Акад.).
О. Ейхельман Др., (проф. Укр. Унів., Укр. Господ. Акад., Укр.
Пед. Інст.).
А. Животко (педагог).
Б. Іваненко (проф. Укр. Пед. Інст.).
Л. Кобилянський (Др. медицини).
М. Мандрика Др. (доцент Укр. Універ.).
А. Мартолін (Др. права, сенатор).
Т. Пасічник (проф. гімназії).
В. Петрів (Генер. Штабу генерал).
П. Плевако (інж. шляхів, правник).
С. Русова (проф. Укр. Пед. Інст.).
В. Січинський (доцент Укр. Пед. Інст.).
П. Сулятицький (Укр. Інст. Громад.).
Х. Сумневич (Укр. Пед. Інст.).
М. Ю. Шаповал (директор Укр. Інст. Громад.).
Микола Шаповал (ген. У. А.)
А. Шаповалова (інж. агроном).
Ф. Швець (проф. Укр. Унів.).
С. Шелухин (проф. Укр. Унів., сенатор).
І. Штайнберт (Др. права, політ. письм.).
Я. Ярема (проф. Укр. Пед. Інст.).

І інші.

**До інструкт.-профес. персоналу Роб. Університету для
першого року належить зверх 45 осіб.**

* * *

Без освіти, без знання не може ніякий народ вибратися з неволі.

Тому кожна сучасна держава дбає про національну освіту: заводять свої школи, курси, університети, виучує своїх людей на вчених, знавців.

Тому-то кожна держава, що живе гнобленням інших народів, не дає цим поневоленим народам, щоб вони освічувалися й набували знання так, як хочуть.

Тому-то Росія сотні літ забороняла Українському народові його рідну школу, його письменство, його науку, навіть всяку книжку, саме українське слово!

Тому-то Польща й Румунія, посівши українські землі, тепер душать українську школу, заводять насильно польські та румунські школи, не дають українському народові гімназій, не дають університету!

Тому-то московські большевики, опанувавши Україною, взяли в тісні кліщі українську школу, навчають в ній свого і тяжко карають за вільне українське слово, вільну українську думку, за вільну науку! А наука розвивається тільки на волі! Вони заборонили навіть вільну пісню, думку, музику! І великі скарби творчого духу Українського народу, велика краса його музики, пісні — все заковано ними!

Німий, закутий, ограбований до нитки, запряжений в тяжку працю на ворогів. От наш великий народ!

А тим часом вороги наші мають все для освіти використовують світову науку, щоб її могутньою зброєю закріплювати над нами своє панування.

А тим часом народи світу йдуть все далі й далі в своїх знаннях і освіті. В Америці, де сотні тисяч шкіл, сотні тисяч курсів, безліч всяких інших освітніх установ, десятки університетів — в Америці більш 10 мільйонів народу вчиться ще з лекцій заочних шкіл та курсів! Те ж бачимо в Англії, у Франції.

* * *

Український народ складається з селян та робітників. Створити українську державу означає — скласти її з селян і робітників. Керування державним життям потребує знання й досвіду. Буржуазія навчається цьому в своїх школах. Українське селянство й робітництво мусить теж цьому навчитися, бо поки не буде освіченим, не спроможеться збудувати свої держави.

Для Українського народу освітня темнота такаж страшна, як і смерть! Не визволиться народ, не здобуде волі, не знайде поваги — доки не стане освіченим, хоч трохи рівним в освіті з іншими культурними народами!

Що-ж робити, коли на Великій Україні наука поневолена большевиками, коли Польща забороняє українську вищу школу, Румунія душить всяку освітню роботу, а в Америці, Канаді не має ще спромоги завести вищі українські школи?

Коли так, коли звичайне шкільне навчання українців неможливе, коли наукова робота на українських землях поневолена, один зостається засіб, і ми мусимо його використати — це навчання заочне, писаними лекціями, листуванням.

Цей спосіб уже випробовано, особливо в Америці, де в університетах більш студентів заочників, ніж тих, що особисто слухають професорів.

От до цього й береться

Український Робітничий Університет.

* * *

Перші вільні, справді українські, високі школи засновано на чужині в Чехословаччині, себ-то на еміграції після того, як большевики захопили Україну й знищили її вільну школу та науку, а Поляки придушили Галичину. З ініціативи М. Ю. Шаповала та його товаришів по громадській та політичній праці було організовано Українську Господарську Академію (під Прагою, в Подебрадах), Український Педагогічний Інститут у Празі та Український Інститут Громадознавства. З Академії в цьому році випущено вже перших українських інженерів, з Педагогічного Інституту — перших вчених педагогів (керовників шкільної науки), Інститут Громадознавства провадить наукову роботу над вивченням України та виховує знавців громадського життя. Є ще в Празі Український Університет, що випускає правників то що. Але Академія, Педагогічний Інститут, Празький Університет — вони можуть обслуговувати тільки тих, хто живе в Празі та Подебрадах, і то небагатьох. Таких мало, бо грошовитих українців, щоб приїздили в Прагу учитися, одиниці.

Потрібно ж широкого навчання для тисячів народу. Потрібно такого навчання, яке не одривало-б українського робітника і селянина від його праці і від його хати.

Тому тепер М. Шаповал та його товариші розпочали справу організації заочної освіти

Українського Робітничого Університету.

Український Інститут Громадознавства в Празі (директором його є М. Шаповал) взяв на себе це діло, а Українське Робітництво в Америці (головно з „Оборони України“), після лекцій М. Шаповала, щиро і гаряче прийняло до серця ідею Робітничого Університету і дало на це свою допомогу.

Так Український Робітничий Університет народився на світ.

* * *

Чому Університет буде навчати.

Українському робітництву і селянству та їх інтелігенції потрібно дуже багато всяких знань. І в першу чергу, здається, що потрібно фахових технічних знань для заробітку шматка хліба, щоб лекше жилось. Але коли подумати, то в першу чергу потрібно інше. Технічних знань можна вчитися і з чужих курсів і шкіл, а от українських знань нігде не знайдеш, їх ніхто чужий не дасть.

А для того, щоб бути освіченими і уміючи та гідно боронити і себе і свою рідну справу, треба знати: *хто ми є, чи ми гірші, чи ліпші від інших, які наші сили, чому наш народ у неволі; що у нас є гарного, цінного для всього світу, чим ми маємо пишатися, а що ми маємо поправляти.* Словом — треба себе знати, щоб знати собі й людям ціну, а не соромитися свого імені через незнання. Треба знати: якими силами живуть народи, які закони життя, через що одні панують, другі поневолені, як управляється світ і які шляхи до визволення. Це все скаже тільки наукове знання. Тільки воно зробить з українців свідомих, діяльних громадян, дотепних політиків, борців за своє власне щастя і за цілу Україну.

А без цього нам не допоможуть одні технічні, зарібкові знання; може хто й розбагатіє, але не вмітиме й не знатиме як своєму народові служити. Наше ж становище таке страшне, що служити йому треба як найкраще.

От через що Український Робітничий Університет перше всього дасть науку про Український народ:

1. Скільки його є і з кого саме Укр. Народ складається; як зростає, порівнюючи з іншими народами, які сили має; які верстви в ньому переважають і т. ин. З цього буде видно — хто є Український Народ, який він і які його інтереси та сили. (Населення України. Основні дані укр. антропології, етнографії і демографії).

2. На яких землях живе Український народ, які то землі, які їх добра, хто ними панує; які народи посідають укр. землі; які добра виробляє Укр. народ і що з ними робить, що в нього є зайве, а чого бракує; що могло б бути ще здобуто з українських земель; як може

бути забезпечений Укр. народ своїми добрами і т. п. (Географія України — фізична, політична, економічна).

3. Історія Українського народу: де він узявся, як жив віками, які порядки собі заводив, як боровся за свою волю, перемогав і підупадав. Через що це все траплялося. Чому і як поводитися з ним його сусіди. Які сили виявились в житті Укр. народу. (Соціально-політична історія).

4. Історія відродження України.

5. Велика Революція на Україні. Як повстав Укр. народ проти Росії (та проти Польщі), як повигонив своїх ворогів, який лад у себе завів державний, громадський, як распорядився з землями, та іншими добрами. Як нападали вороги на нього, як він боровся з ними, перемогав і підупадав. Як сталося все те, що є зараз, і які вигляди на майбутнє.

6. Українське письменство: старе, за часи відродження й нове. З цього курсу буде видно які скарби письменницької творчості має Укр. народ і чим він дорівнюється з іншими великими народами.

7. Українське мистецтво: театр, музика, спів, малярство, будівництво. Скарби хоч-би української музики дадуть великі нові цінності для цілого світу. Ми маємо й тут з чим виходити в люде.

8. Господарство України. Які добра й збіжжя здобуває Укр. народ, хто від нього з них що забирає, що споживає він сам. Які добра й як використовуються, які добра ще не використані. Якими багатствами забезпечена кожна укр. одиниця і оскільки. Які закони народнього господарства України і що вони промовляють. І т. и. Господарство — це є підвалина для життя народу, і знання господарства свого народу є konieczністю.

9. Українська мова. Треба знати мову, щоб розуміти її й уміти користуватися нею. Треба знати цей найбільший витвір народу, щоб можна було знаючи, науково відбивати всякі напади про те, що україн. мови нема, чи що вона некультурна і т. п.

От в коротких і простих словах наука про Український народ. (Докладний програм висилається Університетом окремо).

* * *

Але мало вивчити свій народ. Треба знати разом з тим що таке є людське суспільство, як воно складається, якими законами живе, якими силами орудує. Це треба вивчити науково, щоб знати серед яких сил живеш сам, живе наш народ, як ті сили на тебе чинять, як вони чинять в історії та розвиткові народів (суспільств) і т. п. З вивчення цих законів можна вже будувати політику, себ-то державний та суспільний лад, вибирати й виробляти шляхи для кращого майбутнього народу. Це буде наука громадознавства або соціологія; наука нова, але вже дуже поширена в передових суспільствах (напр., в Америці). Тільки той, хто пройшов цю науку, може твердо й певно вести політичну працю, бути дотепним борцем за кращу долю свого народу.

Курс соціології складається з таких розділів:

1. Устрій суспільства (як і з чого складається народ, суспільство).
2. Життя (діяльність) суспільства: господарська, культурна, політична (класова боротьба, війни, революції і т. ин.)
3. Походження і розвиток суспільства.
4. Основи політики.
5. Охорона народнього здоров'я.
6. Основи суспільного виховання.
7. Суспільний контроль (догляд за суспільним порядком).
8. Теорія оборони нації.

Разом з цим треба виучувати й сучасну політику, себ то те, як тепер провадиться суспільне і міжсуспільне життя, де йде вічна боротьба між класами, групами, національностями, державами й т. ин. за свої вигоди й інтереси.

Тому Український Робітничий Університет, разом з лекціями про Україну, дає лекції і для вивчення сучасної політики, а саме:

1. Робітнича справа: боротьба клас, професійний рух, соціалізм, інтернаціонал, роб. партії.
2. Селянська справа: боротьба за землю і волю; селянство і робітництво, сел. партії.
3. Національна справа: боротьба націй за визволення; національні рухи та націоналізм і т. ин.
4. Політика великих держав (імперіялізм).
5. Міжнародне господарство.
6. Большевицька Росія та Україна.
7. Військова справа.
8. Сусіди України.

* * *

Цей основний загальний курс Україн. Робітничого Університету дасть належну освіту і знання на рівні високої школи, але до того ж ці знання матимуть велику вагу для практичного життя і політичної діяльності. Так приблизно вчать в американських високих школах.

Українець, що закінчить курс Україн. Робітничого Університету, справді здобуде високу суспільну і до того українську освіту. Коли таких українців будуть хоч сотні, а не тисячі, то Укр. Робітн. Університет виконає величезне історичне завдання.

Хто це розуміє, той всіма силами допоможе Роб. Університетові.

Технічні курси: хлібороаські, механічні, ремісничі, комерційні, матуральні, чужих мов, журналістики, учительські, астрономічні й ин. Університет розпочне пізніше.

* * *

Як Укр. Робіт. Університет буде вчити.

Навчання заочними лекціями має вже за собою в Америці більш 30 років; давно вже воно ведеться і в Європі.*) Тому ми маємо добрий досвід і добрі зразки, як вести цю справу.

Заочне навчання йде успішніше, ніж звичайне шкільне та університетське; це видно з дослідів університетів, що ведуть таке навчання. Пояснюється це тим, що заочні лекції виучують тоді, коли є час та бажання, у себе дома; не гаять часу на даремні ходіння, на вислухування того, що не цікавить; можуть в любий момент перервати лекції, щоб продовжувати їх, коли буде час. Далі, заочні лекції більш пристосовуються до свого студента: ясна, проста мова, добрий виклад; легка перевірка — не треба записувати лекції зі слів професора, часом не дуже вчутих або виголошених. Заочні лекції вибираються згідно з бажанням, а хто вибрав, то це вже твердо, бо за такі лекції беруться люде ділові, тверді. До того ж заочні лекції ведуться так, що професор доглядає за навчанням кожного студента з'окрема, чого не має в звичайних університетах.

Український Робітничий Університет буде висилати своїм студентам курси окремими друкованими, ясною мовою написаними лекціями, так щоб на місяць в середньому було на годин 40 — 50 праці. Лекція буде висилатись за лекцією через тиждень-два (в міру праці студента) і до кожної лекції додаватимуться перевірочні запитання. На ці запитання студент буде писати відповіді і висилати їх (також і свої власні запитання, як буде що не ясним) до Університету. В Університеті це все буде розглядати професор, робити свої уваги, давати свої поради і т. и., після чого вся праця буде повертатися студентові. Тим часом будуть безпереривно йти далші лекції, студент буде їх опрацьовувати, посилати свої праці до університету і т. и. Отже робота буде йти безперервно: доки прийдуть поради й уваги на попередню роботу, студент буде виповняти дальшу чергову роботу і т. п.

Хто зможе скоріше працювати, тому лекції будуть висилатися частіше, хто відставатиме — тому буде дано більше часу. Отже роботи кожного студента будуть пильно проглядати професори, лекцію за лекцією, та доглядати, щоб вчасно допомогти й порадити йому.

Після закінчення курсу будуть переведені іспити для перевірки знання — чи то через письменні праці чи через іспити комісіями (як забажає студент). Тім, хто складе іспити, будуть видані дипломи з зазначінням вивчених наук та складених іспитів (письмених чи в комісіях). Але треба знати, що Укр. Роб. Університет не для дипломів працює, а для піднесення знання й освіти Українського трудового народу.

* * *

---

*) Американська школа — International Correspondence Schools в Скрантоні має кілька сот тисяч студентів. Паризька школа Ecole Universelle — 60.000 студентів. Навіть московські курси в Парижі 6.000 студ.

Як записатися на лекції.

Щоби учитися в Україн. Робітничому Університеті не треба обов'язково мати попередньої певної офіційної освіти, досить бути добре письменному та фактично підготовленому до розуміння лекцій. Лекції пишуться цілком зрозумілою мовою. Одначе, хто захоче, щоб в дипломі було зазначено, яку він скінчив попереду школу, може прислати до Р. Університету посвідку тієї школи.

Записатися можна в любий час (навчання йде круглий рік) чи пославши зголошення до канцелярії Університету в Празі, чи до місцевого комітету або представника Університету в Америці чи Європі (список і адреси їх вкладені в цю книжечку).

Український Робітничий Університет має утримуватися тільки на плату за лекції та допомогу Українського Робітництва. Тому лекції є платними. Скільки вони коштують і якими ратами виплачувати, про це вкладено сюди окремий листок, а як його не знайдеться, то тоді треба запитати чи листом у канцелярії Університету, чи в місцевих комітетах або у представників Університету.

Плата вирахована така, аби тільки утримувати Університет: вона є меншою в кілька раз од плати в американських заочних школах.

* * *

Програм Українського Робітничого Університету.

Курс розраховано в середньому на два роки. Для окремих студентів він може тягнутися більше або менше — це від того, як студент працюватиме.

Кожний виклад забиратиме від студента од 5-ти до 10 годин праці на вивчення та виконання робіт, заданих в лекції.

Лекції з окремих предметів будуть висилатися в черзі, встановленій Університетом.

І. Курс українознавства :

1. Населення України (соціографія).	10	викладів
2. Географія й кліматологія України.	7	„
3. Економічна географія України.	7	„
4. Соціально-політична історія України.	15	„
5. Історія відродження України.	2	„
6. Велика Револуція.	5	„
7. Українське письменство : старе, письменство відродження, нове.	10	„
8. Українське мистецтво : театр, музика, малярство, будівництво.	5	„
9. Господарство України : земельна справа й сіль-		

ське господарство, промисловість, торг, фінанси, кооперація і т. ин.	10	викладів „

Окремий курс.

Українська мова:

1. Як учити дітей.	5	
2. Як стати письменним українцем.	5	„

II. Курс наук про суспільство (соціологія).

1. Устрій суспільства (соціальна аналітика).	7	„
2. Діяльність суспільства (сусп. механіка):		
а) господарська (політична економія)	5	„
б) культурна (філософія, релігія, право)	5	„
в) політична (класова боротьба, війни, революції і ин.)	5	„
3. Походження і розвиток суспільства (супільна генетика).	7	„
4. Основи політики.	5	„
5. Охорона народнього здоров'я.	3	„
6. Основи супільного виховання.	5	„
7. Супільний контроль.	5	„
8. Теорія оборони нації.	5	„
9. Історія соціологічних теорій.	10	„

III. Сучасна політика.

1 Робітнича справа: професійний рух, соціалізм, інтернаціонал і партії	10	„
2 Селянська справа: боротьба селянства за землю і волю. Селянство і робітництво, партії.	5	„
3. Національна справа.	5	„
4. Політика великих держав (імперіялізм).	5	„
5. Міжнародне господарство.	5	„
6. Большевицька Росія й Україна (Велика Революція).	10	„
7. Військова справа.	5	„
8. Сусіди України.	5	„

Програми курсів практичних знань та за середню освіту (математика, фізика, хемія, електрика, механіка, металургія, гірництво, землемірство, агрономія, комерція, авто, трактори, мови і ин.). висилаються на зголошення.

Щоб записатися до
Українського Робітничого Університету
треба подати зголошення
або

до канцелярії Університету, на адресу: Česoslovakia. Praha III. Šeříkova. 4/III. Ukrajn. Institut (сек. Роб. Унів.)
або:

В Америці: Mr Ant. Batiuk. 285 Bristol str. Brooklyn. N. Y.

(В Америці також можна звертатися до редакції „Укр. Громади“ та „Нар. Волі“, до місцевих комітетів Роб. Університету та до „Оборони України“).

В Канаді: Mr Wasyl Brylinsky. 505. Frederica str. W. Fort William.

У Франції: Mr Mykola Chapoval. 6 rue Paira. Meudon. (S. et O.)

У Бельгії: Mr J. Savsiaty. 126, rue Branche-Plancharde. Ans. lez Liége.

В Галичині та на Волині: М. Матчак. Wincetego Pola, І. Львів.

З інших земель просто до Університету.

**У всіх справах освіти й знання
звертайтеся за інформаціями
ДО
Українського Робітничого
Університету.
(Praha. Šeřikova 4/III).**

**У справах купівлі україн. книг, складання бібліотек
то що звертайтеся до Видавництва „Вільна Спілка“
(Czechoslovakia. Praha III. Šeřikova. 4/III
„Vilna Spilka“).**

**Передплачуйте всі місячник
„НОВА УКРАЇНА“,**

**що стоїть на позиції боротьби за соборну, самостійну
республіку Українського трудового народу.**

Передплата на рік:

В Америці та Канаді 4 долари ($\frac{1}{2}$ року — 2 д.)

В Європі . . . . . 3 — „ — ($\frac{1}{2}$ року — $1\frac{1}{2}$ д.)

**Адреса: Czechoslovakia. Praha. III. Šeřikova. 4/III. „Nová
Ukrajina“.**

В Америці звертатися:

Детройт: Mr. Stephen Mostowy. 252 North Jounction.

**Клевеленд: Mr. Steve Karach. 4111. Smith Ave. Farma
Vilige.**

Шикаго: Mr. Wasyl Lukianchuk. 902. Notrh Lincoln str.

Ньюарк: Mr. K. Bagrey. 19. Morton str.

Нью-Йорк: Mr. Stephen Matchak. 120 Second Ave.

Бостон: Mr. Andrey Kapravy. 260 Hanover str.

Там-же і укр. книжки.